

# SPIS TREŚCI

|                  |   |
|------------------|---|
| Od wydawcy ..... | 9 |
|------------------|---|

## WSTĘP

|                                                                              |    |
|------------------------------------------------------------------------------|----|
| I. Uwagi ogólne .....                                                        | 13 |
| 1. Zakres chronologiczny i terytorialny przedmiotu<br>oraz periodyzacja..... | 13 |
| 2. Podstawa materiałowa.....                                                 | 17 |
| 3. Stan badań .....                                                          | 21 |
| II. Tablice synoptyczne.....                                                 | 33 |

## WPROWADZENIE. KULTURA MUZYCZNA NA ZIEMIACH POLSKICH W STAROŻYTNOŚCI

|                                                                   |    |
|-------------------------------------------------------------------|----|
| I. Najstarsze przejawy kultury muzycznej.....                     | 81 |
| II. Wiadomości o kulturze muzycznej pierwszych Słowian .....      | 88 |
| III. Kultura muzyczna ziem polskich u schyłku starożytności ..... | 85 |

## OKRES PRZEDPIASTOWSKI

|                                                                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| I. Warunki kształtowania się i charakter kultury muzycznej okresu<br>przedpiastowskiego. Uwagi wstępne ..... | 103 |
| II. Pierwotne funkcje i sfery oddziaływania muzyki .....                                                     | 106 |
| 1. Muzyka a społeczeństwo.....                                                                               | 106 |
| 2. Związki muzyki z kultami religijnymi .....                                                                | 108 |
| 3. Wojenne funkcje muzyki .....                                                                              | 113 |
| III. Podstawowe elementy kultury muzycznej.....                                                              | 115 |
| 1. Rola pieśni.....                                                                                          | 115 |
| 2. Muzyka instrumentalna i instrumenty muzyczne.....                                                         | 117 |
| 3. Taniec i muzyka taneczna .....                                                                            | 122 |
| IV. Uwagi końcowe .....                                                                                      | 124 |

|                                                                                                    |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>I. Uwagi ogólne .....</b>                                                                       | <b>131</b> |
| <b>II. Charakter i cechy życia muzycznego w X-XI w. ....</b>                                       | <b>135</b> |
| 1. Społeczne, polityczne i religijne uwarunkowania kultury muzycznej .....                         | 135        |
| 2. Główne centra kultywowania muzyki .....                                                         | 139        |
| 3. Kontakty muzyczne z zagranicą .....                                                             | 145        |
| <b>III. Podstawowe kierunki i nurty muzyki polskiej w X-XI w. ....</b>                             | <b>149</b> |
| 1. Muzyka i pieśń ludowa .....                                                                     | 149        |
| 2. Rola pieśni rycerskiej i muzyki wojskowej .....                                                 | 151        |
| 3. Muzyka kultowa. Charakter i uwarunkowania. Muzyka<br>w kulcie pogańskim i chrześcijańskim ..... | 156        |
| <b>IV. Chorał rzymski w Polsce .....</b>                                                           | <b>161</b> |
| 1. Źródła .....                                                                                    | 161        |
| 2. Repertuar. Najstarsze zabytki .....                                                             | 170        |
| a) Uwagi ogólne .....                                                                              | 170        |
| b) Recytatyw liturgiczny .....                                                                     | 173        |
| c) Psalmodia .....                                                                                 | 184        |
| d) Antyfony .....                                                                                  | 189        |
| e) Responsoria .....                                                                               | 192        |
| f) Proprium Missae .....                                                                           | 195        |
| g) Sekwencje .....                                                                                 | 202        |
| 3. Praktyka wykonawcza .....                                                                       | 207        |
| 4. Notacja muzyczna .....                                                                          | 213        |
| a) Notacje niemieckie .....                                                                        | 214        |
| b) Notacje francuskie .....                                                                        | 233        |
| c) Notacje włoskie .....                                                                           | 237        |
| d) Notacje specjalne .....                                                                         | 240        |
| <b>V. Instrumentarium muzyczne w X-XI wieku w Polsce .....</b>                                     | <b>243</b> |
| 1. Pochodzenie instrumentów .....                                                                  | 243        |
| 2. Źródła .....                                                                                    | 244        |
| a) Zabytki archeologiczne .....                                                                    | 244        |
| b) Zabytki ikonograficzne .....                                                                    | 248        |
| c) Źródła literackie .....                                                                         | 254        |
| 3. Uwagi końcowe .....                                                                             | 256        |
| <b>VI. Początki szkolnictwa muzycznego. Skrytoria i biblioteki .....</b>                           | <b>258</b> |

# KULTURA MUZYCZNA W POLSCE W OKRESIE ROZBICIA DZIELNICOWEGO

|                                                                                               |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>I. Uwagi wstępne. Ogólny charakter kultury muzycznej. Tradycje i cechy podstawowe.....</b> | <b>277</b> |
| <b>II. Źródła. Stan, formy przekazu, repertuar .....</b>                                      | <b>283</b> |
| 1. Źródła bezpośrednie .....                                                                  | 283        |
| 2. Źródła pośrednie.....                                                                      | 288        |
| <b>III. Społeczno-polityczne i ideologiczne podłoże kształtowania kultury muzycznej .....</b> | <b>292</b> |
| 1. Rola kultury muzycznej w życiu politycznym i gospodarczym kraju.....                       | 292        |
| a) Zagadnienia wstępne.....                                                                   | 292        |
| b) Funkcje państwowe muzyki.....                                                              | 296        |
| c) Kolonizacja i powstawanie miast.....                                                       | 299        |
| d) Kontakty z zagranicą.....                                                                  | 301        |
| 2. Muzyka a społeczeństwo.....                                                                | 305        |
| a) Społeczeństwo stanowe. Status społeczny muzyków .....                                      | 305        |
| b) Rozwarstwienie stanowe kultury muzycznej .....                                             | 310        |
| Nurt plebejski w kulturze muzycznej.....                                                      | 310        |
| Mieszczańska kultura muzyczna.....                                                            | 312        |
| Kultura muzyczna szlachty .....                                                               | 315        |
| 3. U źródeł tradycji narodowych w muzyce.....                                                 | 322        |
| 4. Muzyka w służbie religii .....                                                             | 329        |
| a) Katolicki chorał diecezjalny i jego organizacyjne uwarunkowania.....                       | 330        |
| b) Chorał monastyczny i główne ośrodki jego kultywowania.....                                 | 338        |
| c) Sekty i ruchy heretyckie.....                                                              | 353        |
| <b>IV. Instrumenty muzyczne i muzyka instrumentalna w Polsce w XII-XIII w. ....</b>           | <b>356</b> |
| <b>V. Szkolnictwo i teoria muzyki.....</b>                                                    | <b>368</b> |
| 1. Dydaktyka muzyczna .....                                                                   | 368        |
| 2. Początki piśmiennictwa muzycznego i teorii muzyki .....                                    | 378        |
| <b>VI. Skryptoria i problemy paleografii muzycznej .....</b>                                  | <b>389</b> |
| 1. Skryptoria.....                                                                            | 389        |
| 2. Paleografia .....                                                                          | 396        |
| a) Uwagi ogólne .....                                                                         | 396        |
| b) Notacje bezliniowe .....                                                                   | 398        |
| c) Notacje liniowe .....                                                                      | 409        |
| Wstęp .....                                                                                   | 409        |
| Notacja cysterska .....                                                                       | 411        |

|                                                                    |            |
|--------------------------------------------------------------------|------------|
| Notacja muzyczna kodeksów diecezjalnych .....                      | 417        |
| Notacja kwadratowa.....                                            | 425        |
| <b>VII. Repertuar i twórczość muzyczna.....</b>                    | <b>432</b> |
| 1. Uwagi wstępne.....                                              | 432        |
| 2. Monodia liturgiczna .....                                       | 435        |
| a) Recytatyw liturgiczny. Monodia mszalna .....                    | 435        |
| b) Tropy, sekwencje, hymny. Oficja rymowane .....                  | 494        |
| c) Rola chorału w dramatach i dramatyzacjach liturgicznych.....    | 535        |
| 3. Pieśń jednogłosowa .....                                        | 546        |
| a) Pieśń świecka i pieśń pozaliturgiczna o treści religijnej ..... | 546        |
| b) <i>Bogurodzica</i> .....                                        | 551        |
| 4. Początki muzyki wielogłosowej.....                              | 558        |

## ANEKSY

|                                                                                             |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Bibliografia .....</b>                                                                   | <b>575</b> |
| Spis skrótów bibliograficznych.....                                                         | 576        |
| I. Wydawnictwa źródłowe .....                                                               | 577        |
| 1. Edycje muzyczne .....                                                                    | 577        |
| 2. Edycje źródeł historyczno-literackich .....                                              | 577        |
| II. Literatura z zakresu historii muzyki i uzupełniająca z zakresu innych<br>dyscyplin..... | 583        |
| <b>SPIS ILUSTRACJI .....</b>                                                                | <b>621</b> |
| <b>SPIS MAP .....</b>                                                                       | <b>624</b> |
| <b>SPIS PRZYKŁADÓW .....</b>                                                                | <b>625</b> |
| <b>INDEKS RĘKOPISÓW I ŹRÓDEŁ DRUKOWANYCH.....</b>                                           | <b>631</b> |
| <b>INDEKS UTWORÓW I INCYPITÓW .....</b>                                                     | <b>635</b> |
| <b>INDEKS OSÓB .....</b>                                                                    | <b>650</b> |
| <b>INDEKS MIEJSCOWOŚCI I NAZW GEOGRAFICZNYCH .....</b>                                      | <b>665</b> |